

Marguerida Xirgu

en "La Dama de las Camélias"

Acabem de repartir cobertes y
tot la comedia d'en BRACCO

EL PERFECTE AMOR

Comensa també a repartirse
la colossal obra de Sardou

Theodora

que ha tingut un gran éxit al
teatre Principal

Theodora

60 pàgines 15 cèntims

La Verge Boja

se n'ha posat a la venda un altre edició

Preu: 2 pessetes

DE VENDA

en aquesta Administració, Kioskos "De tots colors" y totes
les llibreries de Catalunya.

DE TOTS COLORS

REDACCIÓ y ADMINISTRACIÓ

ALT DE SANT PERE, 17, INTERIOR
BARCELONASurt els
divendres

PREU D'UN NUMERO 15 CTS.

SUSCRIPCIÓ A UN TRIMESTRE
2 PESSETES

Festa de Joventut

Abans de comensar

El dia semblava ajudar al bon èxit de la festa, car el blau del cel ja predisposava a una bona tarda.

Els cotxes y els autos ja eren nombrosos en el proper passatge Ortigosa, lo que prova que la concurrencia selecta y escollida, en la que's notaven en gran nombre les dames y damiseles catalanes no hi anava a *fer chic* sinó a oir devotament el torneig.

El jurat

A les quatre en punt el jurat compost dels senyors Matheu, Oller, Sants Oliver, Bassegoda, Millet, Rodriguez, Franqueza, Alemany Borràs y Fontdevila prengué seient donant començ la festa a dos quarts de cinc amb un hermosíssim

Parlament

que llegí son autor el mestre Franquesa. Dit parlament es un cant d'entusiasme y d'esperança a les joventuts catalanes, particularment les qui conreen l'Art, a les qui digué que ha d'esser sa única finalitat la dolcíssima Mare Catalunya.

Après d'uns grans aplaudiments el Secretari digué el

Veredict

Com a obra forta y bella, obra no de comensant perque ella en sí, ja es una bona realitat, fou premiat el romanç — aixís ho titula l'autor — *Balada de les VII germanes*. Es obra de tipicisme y d'ambient, com poguerem llegir en el prolec que publica en son magnific extraordinari la «Il·lustració Catalana, fidel

retrat d'aquella Barcelona de l'any 1820 de merinyacs, carrers tortuosos, tardes de novena y de passejates pel *Jardí del General*.

Naufrechs, escrit sense pretensions d'estilista pero ben emocionant per xò.

Els gnòms, d'una gran y fresca fantasia agradabilíssima.

La vespra, ben correcte y concís de forma.

De la realitat y de la fantasia aplec de notes sentides y ingénues.

La recansa, poesia que uneix a una perfectíssima versificació, una bellesa y una emotivitat encisantes.

El lliri, ben ritmat y inspirat.

Iríptic, una hermosa composició que diu força.

Impressions de viatge, unes notes descriptives ben discretes.

Càntic de niçaga, versos fermes y valents.

Estinejant, poesia fresca y hermosíssima.

Are bé: nosaltres no enteném pas en música però amb tot dirém que ns plaqueren, mes unes qu'altres, les composicions premiades *Primer temps d'una sonata*, *Tres melodies per piano*, *Sonata per piano*, *Les quatre primeres cançons*, *Trasplantades*, *Cinc cançons* y *Sis cançons catalanes*.

Els autors

Nostre company y amic el poeta Lluís Capdevila se donà a coneixer com a au-

tor del romanç «Balada de les VII germanes». La selecta concurrencia rebé el nom de nostre amic entre perllongats aplaudiments.

Resultaren guanyadors també els joves: Francesc Costas y Jové. Enric Clapés, Albert Pach, Joan M. Morante, Roser, l'autora de la bellíssima composició *La Recansa*, que resultà esser la senyoreta Leonor Matheu, Josep Pascual Vila, Alfons Baldrich, Pere I. Bassegoda y Isabel Sans y Roselló, Marguerida Orfila, premi de música, junt amb Alfons Vila, Enric Nogués, — autor d'una balada hermosíssima—Eduard Granados y Pius Anfres.

En pintura foren guanyadors del premi Jaume Rossell, Lluís Botines, Germà Rosic y Lluís Bonet.

En escultura Francesc Font, Rogeli Darder, Frederic Marés, Antoni Farré, Miquel Carrasco, Joan Savall y Joan Clos.

Y en dibuix: Ramon Soler, Joan Ballart y Lluís Puig. Cada nom fou rebut pel public amb carinyosos aplaudiments.

Acavament

S'aixecà don Francesc Matheu, director de la «Il·lustració Catalana» y organitzador de la festa y eloguà l'acte amb un bell y encoratjador parlament *De tots colors*, fervorosament y de tot cor s'adhèreix al magne exit de l'hermosa festa.

Qui m'ha parlat?

Aquesta nit en la quietut
una alta veu desde'l perdut
així'm parlava:

Hont es aquella veu qu'abans cantava?

Hont l'has deixat
el riure teu; oh, a qui l'has dat?

Perquè abaixes els ulls amb tal tristesa?

The vist content ple d'ardidesa
anar pels caminals,
trecar pels cims més alts
portant els ulls plens d'alegria;

t'he vist pel sol al mitg del dia;

t'he vist de nit fent cara al vent

y no he vist may en tu tal descontent.

Y doncs qu'has fet de ta bravesa
que't veig tot sol, ple de tristesa,
sense voler, sense delit...

Y jo li he dit:

Anant pel món amb l'alegria

a un altre cor vaig darla un dia.

Venia primè amb mi; fugí després,
y amb ell el goig. No l'he vist més.

LLUIS PUIG Y PUIG

Revetlla trágica

En tota aquella pintoresca barriada de'ls encontorns de Sant Gervasi, no hi havia ningú que deixès de conèixer a una pobre y honrada dòna que per mal nom li deyen «La Xiula» y al seu estimat fill Quim, un infelís noy d'uns disset anys y per cert ben desgraciat; car a més de sórt y mut, per afegidura era idiota. Però com que sa desgracia ja venia de molt lluny, car aixís havia vingut al món, sa mare estava conforme en tenir-lo tal com era, y tant s'havia acostumat ab son idiotisme y mutisme y encarinyat ab son total manera d'esser, que estic seguríssim de que si algún dia per una d'aquelles coses incomprensibles, hagués recuperat la paraula y l'enteniment, aquella mare s'haguera dolgut de l'absència del fill atrofiat a qui constantment omplia de tendres carinyos, y cuidava com si fós una criatura de bolquers.

La Xiula, no era d'aquestes mares que davant la desgracia d'un fill, diuen: — o si no ho diuen ho pensen— «Ay pobret més valdria que's morís» o «Tant de bò li faria Dèu emportantse'l» o «Pateixen ells y 'ns fan patir a nosaltres» o «Per una mare, es la desgracia més gran....» Ella no, al contrari: seguidamente s'nfadava fins a rabiarse ab les vehines indiscretes que d'aquesta manera s'insinuaven, y no's cansava de dir; que s'estimava més que'l seu fill fos com era, que no estant sà y bò 'ls hagués sortit viciós y mancat de respecte y estimació vers ella com el fill de la carbonera y 'l de la senyora Martineta. Y mirada á través de son carinyo maternal, trobava que la desgracia de son Quim no era tant com

deyen, y ni molt menys pera fer tanta llástima. No li feya cap falta parlar, perquè ella bé prou l'entenía, y savia de sobres quan tenia gana, set y són, y quan estava alegre, trist o enfadat. Ab posats de cara exteriorisava sos desitjos y necessitats, y a més se feya entendre ab diferents signes. Y ell també comprenia perfectament a sa mare, quan li donava concells y quan ab un sens fi d'expressius moviments de brassos li explicava histories terrorífiques pera ferli agafar por, y contalles alegres quan solzament volia distreure'l.

Lo que la Xiula si desitjava de veres, era viure forses anys pera poder cuidar al seu fill. S'horroritzava 'l pensar que si ella morís, tindria d'anar a raure a un assil. Y pera evitar això, sentia intensa fretura d'arreglar alguns diners, y aixís, en el cas de morir-se primer que ell, trobar una persona que volgués encarregar-se'n. No hi ha que dir, que pera conseguir diners se matava treballant. Feia de pentinadora sempre que se li presentava ocasió; ab un cistell plè de diferents verdures, tots els matins recorria 'l barri; també feya puntes al coixí y altres labors, y 'ls diumenges y demés dies festius comprava un bràs de gitano, o bè qualsevol altre article de confiteria y ho rifava, cosa que sempre li deixava alguns certims de benefici, car tothom l'afavoria comprantli números.

En el barri, tots, xics y grans li havien posat estimació y cadascú la protegia com podia. Els grans l'estimaven per sa honradesa y bons sentiments, y 'ls xics, per sa paciència y caràcter es-

pansiu, car sens son concurs no resultava animada cap festa popular. A son fill també l'estimaven a més de compadirlo, y sempre que'l trobaven pel carrer tant net y endressat li deyen:

—¿Que anèm a passeig Quim?

Y ell movia 'l cap de dalt a baix, y obrint desmesuradament la boca y tencant els ulls feya:—Gooog...gooog....

Y com tots els anys, arrivà la vigília de Sant Joan. Devien esser les sis de la tarda, una tarda bonica, neta y flairosa, y la ciutat en mitj de son eternal burgit, s'apromptava pera celebrar com es de costum l'alegre revetlla. Pels afores, també 's notava gran animació, y á jutjar pels preparatius, en aquella pintoresca barriada dels encontorns de Sant Gervasi, regnava 'l bon humor y 's divertirien forsa. El carrer s'anava omplint de cadena de papers de mil colors llamants, moltes eren les fatxades de cases que estaven enramades; per tot arreu se veyen dones armades ab escombres y regadores, ruixar y netejar el carrer, y varis grupos de quitxalla de tots els tamany capitenejats per ganapies, corrien d'un indret a l'altre cercant llenya, y quan ne tenien un bon feix, l'anaven carretejant y després l'amuntegaven en un camp que hi havia al extrem del carrer. Allí era hont els vehins del barri havien disposat celebrar la diada tant bé com els fós possible.

La Dolors, qu'era la dòna del fuster, acabà de repassar la roba de la bugada, y no sabent que fer fins l'hora de sopar, entrà un moment a saludar a la Xiula. Aquesta vivia en una botigueta a peu plà del carrer y en aquells moments estava molt aqueferada en enganxar fanallets de paper pera l'il·luminació de la nit. La botiga de molt reduides dimensions, estava plena de retalls de paper de varis colors, y trossos d'espelma, y

sobre l'única taula que amoblava aquella habitació hi havia una bona quantitat de coques ab pinyóns que feyen bastant goig, y assentat en un reconet en Quim, ab el pit enfonzat y 'ls brassos apoyats sobre 'ls jonolls esguardava atentament ab sos ulls inexpressius com sa mare treballava.

—¿Com và això, Xiula?—Preguntà la Dolors tot entrant a la botiga.

—Mira, ja ho pots veure; enfeïnada fins al coll—contestà aquella.

¿Y tú Quim, com estás? ¿Per qué no surts a veure com la canalla prepara la foguera? ¿Sembla que estás molt trist oy? Ves home ves a divertirte.

—No me l'engresquis Dolors. Jo no 'l deixo sortir perquè ja sabs l'ansia que'm và fer passar l'any darrer. Li agraden tant els focs artificials que sens reparar en res, se'n và de dret allí hont els enguen malgrat sia a l'altre costat de Barcelona. L'any passat, no và compareixer fins passada la mitja nit. Y lo que'm fa més por de tot es la mena de gent que surt en aquestes diades.

—Vaja dòna no sies aixís, deixa que's diverteixi 'l pobre. Ja farà bondat aquest any. ¿Fà Quim que sí?

L'idiota mogué 'l cap com tenia per costum, sos ulls brillaven una mica, car s'alegraren sobtadament, y posantse dret feu:—Gooog...gooog...

—Bueno,—cedí per últim sa mare—Però té d'esser ab la condició de que no t'allunyarás del carrer ¿eh? Mira que avuy corren molts gitanos d'aquests que's mengen la gent. No t'arrimis a n'els xicots que encenguin focs artificials, no t'enfils en lloc, no....

Li feu un petó a cada galta després d'aixugarli les babes y mollarlo, y ell, apoyantse en un bastó sortí de sa casa, y seguí carrer amunt. Ab la boca oberta, embadalit, sovint se parava davant dels noys que encenien candeles romanes, y ab l'esguart seguí 'ls primers cohets que s'enlairaven fins que's fonien

del tot Aixís, de mica en mica tombà la cantonada y 's trovà en el camp hont s' havia disposat el foc. Verament seria un dels més grossos, car la llenya que hi havia amuntegada era moltíssima. Tenia la forma de paller, y al cap de tot, hi havien colocat un ninot del tany d'una persona, embolquellat ab una capa negra y ab un fenomenal sombrero de copa al cap.

El ninot donà una volta a l'entorn d'aquella estiba composta de trossos de fusta y trastos vells de totes menes, y al reparar en l'estrafalari ninot s'alegria fou gran. Comensà a picar de peus, a fer estranys visatges a riure y a fer: Goog...gooog...gooog.

Tant li crida l'atenció aquell ninot que només feya que donar voltes al vol de la llenya pera aixís esguardarlo per tots costats. D'aquesta manera arribà a fadigar-se, y aleshores, s'assentà sobre una pedra, y desde allí seguí contemplant el ninot.

La tarda ja s'acabava. Els noys que havien arreglat la llenya comensaren a desfilir vers llurs cases y prompte'l mut restà sol. De tant, en tant, per son costat passava alguna colla de gent alegre que's dirigia vers les montanyes pera passarhi la vetlla. Els noys cantaven y ls altres feyen barrila a la seva manera y n'hi havia molts que al passar pel davant del mut se paraven y discursaven barbrement devant del ninot.

Això acabava de divertir a n'en Quim qui picava de mans, y seguí fent: Goog...gooog...

Ab prou feines ja s'hi veyà. Sovint els cohets que sortien de varis indrets, ratllayen d'or la grisor fosca dels horitzons. Y en Quim ja tenia fretura de veure aquell pilot de llenya encés y sens recordarse de lo que li havia recomenat sa mare esperava paciençosament que arribessin els vehins ab les coques, els

fanalets de colors, les guitarres, les panderetes...

De sobte cregué que ja arribaven, car ohí unes grans riallades barrejades ab animada conversa. S'aixecà de son seient pera esguardar millor, però no eren els qui ell tant ansiosament esperava.

Era una colla d'homes que venien del camí de la ciutat. Era gent malcarada y sospitosa d'aquesta que solzament surt dels baixos fondos hont viu dos o tres cops a l'any. Eren els consegüents enterradors de la sardina, els quals per únic equipatge sempre només porten vi: vi en ampolles, vi en carbasses, vi en bots, vi en la roba, vi en l'estómac, en el cervell y en l'ànima. De lluny, ja's divertiren engegant pedres al ninot de la foguera per veure si li feyen caure'l barret. Però l'alcohol els feya desviar la punteria. Deyen un sens fi de disbarats y paraules obscenes de la pitjor casta, y aixís s'aproparen a la llenya y un, ab una canya, burxa que burxa'l ninot ab l'intenció de ferlo caure.

Y això indignà'l mut, qui fora de si y brandant el bastó enlaire se llensà sobre aquells mal intencionats pera defensar el ninot de ses escomeses. Mes aleshores, aquell desgraciat fou víctima de les burles més grolleres. El maltractaren de paraula y obra, li feren veure vi a la forsa, y després que l'hagueren rebregat despiadadament, un d'ells fou allumat per un satànic acudit que tot seguit fou sorollosament aprovat y executat ab l'ajuda de sos companys.

En un moment arrrencaren aquell ninot, y en el seu lloch hi posaren al mut. El lligaren fortament en el pal, el taparen amb la capa negra y d'un cop de puny li ensorraren el barret de copa fins les espatlles.

Y un cop realisada aytal fassanya, aquells homes d'ànima negra, enlairaren les ampolles, y s'allunyaren comentant sa felís ocurrencia. Les rialles alcohòliques se perdren dins l'obscuritat de la

nit. Y allí dalt del pal en Qium l'idiota amb els ulls esparyerats oberts de bat a bat dins la foscor del sombrero de copa, anà debilitantse bregant inutilment pera recuperar la llibertat, mentres en mitg de nirvioses extremitats anava fent:—
Gooog...gooog...

**

Vers dos quarts de déu de la nit tota la gent de bon humor de la barriada ja s'havia aplegat en aquell camp hont s'organitzava la festa. Un pianet de maneta anava desgranant les notes metáliques de ses campanetes, y moltes parelles dansaven discretament. De per tot arreu brillaven grans resplandors de fogueres, y els cohets no paraven d'enfilarse sota la volta estrellada.

El reflector del Tibidabo escudrinyava amb son enorme raig de llum, els indrets més foscos de la ciutat.

En Cisco, l'adroguer, y director de la festa, enfilat dalt d'una cadira y ajudat de varis individus, anava encenent els fanalets de paper que escampaven ténues resplandors colorits.

Al vol d'una taula plena de coques y porrons plens de mistela, s'hi havia ajuntat lo milloret del barri.

Quan tot estigué a punt, en Cisco donà la veu de calar foc. Mes, la fustera, que era molt prim-mirada, després de passar l'esguart per son vol, preguntà:

—Y la Xiula?

—Encara no ha vingut,—respongueren dos o tres veus alhora.

—Aixís, no encenguem encare. Esperem que vingui. Aixís ho podrà veure,—reposà aquella.

—Anem a avisarla,—digué un altre.

Aixís ho feren, y la troyaren al portal de sa casa molt açada, perquè son fill encara no havia comparegut y no sabia pas hont era. L'ansia la punxava, y molt s'arrepentia d'haverlo deixat sortir.

—D'això no tens tu la culpa,—digué

dirigintse a la Dolors.—Jo no volia deixar-lo sortir, perquè ja m'ho temia.

—Vaja, dona, no vos entristiu per això.—Ja vindrà, reposaren varies veus.

—Arriba, noyes, a encendre'l foc!—cridava sense parar el Cisco desde dalt de la cadira.

La gent s'anima, y fins la Xiula se contagià l'alegria, y empenyida per aquell ambient de joia y expansió, per un moment oblida a son Quim, y agafant una teya encesa, fou de les primeres en calar foc a la llenya.

Les flames no tardaren en enlairarse barrejades amb un fum negre, negre; escamparen sa groguenca claror pel camp, allumant els rostres alegres d'aquella abigarrada multitut que tan fraternalment se divertia.

Lo que més despertava la curiositat era aquell ninot que, amb sa capa y sombrero, pareixia de veres. Y quan veieren que bon punt les flames comensaren a llenguatejarlo, se posà a bellugar el cap de dalt a baix com si apressadament saludés als allí presents, tothom esclafí a riure y's bromejà de veres.

A mesura que'l foc era més resplandent y les flames prenién forsa, el cap del ninot se bellugava més depressa y fins devegades pareixia que son cos s'arronsés.

Tot seguit s'organisa una sardana al entorn de la foguera, y la Xiula, vulguis o no, també tingué de pèndrehi part. Mes, l'angunia, l'ansia que reneixia en son ànima, li feya perdre l'humor, y seguia el ball de mala gana. Sovint la trepitjaven, y ella trepitjava als demés; la tenien d'arrossegar amunt y avall. En una d'aquestes ella posà son esguart sobre'l ninot, y desde allavors ja no pogué apartarlo més: una mena d'obsessió extranya allí li retenia, y sense donarsen compte reconcentrava tota sa atenció vers aquell mamarratxo que seguia bellugant el cap y fent extranyos moviments.

No sabia de cert lo que li passava, però de mica en mica, anava perdent la noció exacta d'hont se trobava y de lo que feya. Per son voltant ohia un gran y extrany aldarull; a son devant una foguera immensa, al mitj de la qual se destacava aquell ninot negre que seguia bellugant el cap d'una manera que no sé lo que li recordava, y lo més extrany de tot es que d'entremitj de les flames eixia un desesperat: Gooog, gooog... que li feria despiatadament les orelles.

De cop y volta'l barret del ninot caigué, y aleshores quelcòm de monstruosament dolorós degué ovirar la Xiula, car instantaniament se despreguè del rotllo, y donant un crit estentori amb els brassos estesos, se llensà precipitadament al mitj de les flames.

J. BUIGAS Y GARRIGA

Breviari

La nit del amor

Eixa tarda, al morir el dia, un dia ple de sol y de serenitat, propici a les sestres y a la lectura d'un llibre dolç y suau, gens torbador: Virgili, demunt la ratlla moradencia de les montanyes—Tibidabo, Guinardó,—uns nuvolets s'han encés als besos del sol; aquests nuvolets, terriblements sacnants, han predit les fogueres de l'amorosa nit...

Quan me feya una toilette que digués amb les circumstancies d'una nit d'amor, de ball de manubri y de champagne, la bocina de l'auto que'm venia a cercar m'ha fet oblidar, amb les presses, els punys que acabava de dur la planxada...

Anavem dos amics—jo, l'amic del escàndol y de l'amor, el gran còmic que, rera les innobles riallades, he sabut abscondir les afroses llagues de mon dolor afrós, l'amant de les pecadores *mondaines* y del curaçao, y un Joan, pintor, expansiu y cridaner, quelcòm ferreny, però propici, per una nit, al riure,—y dues amigues, —Natalia, blonda y morvida com un model de Rubens, amb unes funambulesques pompositats y un tunambulesc mirar de vaca enamorada, y Julia, l'adolescenta perversa y sensual, fina

com un andròginus, esvelta com una tanagra, amb uns ulls bruns y llargs de histèrica, que s'encenen d'or en el moment aphrodisíac y devenen verts gayrebè, un vert de fontana oblidada, cruel y traïdor, en els moments romàntics de sa vida desequilibrada...

S'encenen ja fogueres, y les flames, en un triomfar torturador y sensual, pugnen al blau—la espantable sensualitat,—y esclaten petarts y trons en un gran càntic d'embriaguesa... Els cohets, xiuladors y esplendents,—com esplendent es el pas d'una bruna fermosor amiga mia,—s'encenen un instant en la blavor per apagar-se en un gran rastre de llàgrimes lluminoses.

A l'espatec dels petarts, nosaltres, obligats a una marxa lenta entre la multitud, oposèm l'espatec de nostres rialles y de nostre champagne,—baratet, de 3'50.

En un carrer fosc y sol han encés una flama, y la llum verda semblava una estel·la o l'espantable ull d'un monstre enamorat... Una altra flama, après, sacnancta... Una altra blava... Ara ja es tot el cel un immens incendi... Focs, focs per arreu... Cohets que creuhen l'aire en bàquica festa... Crits, cançons, fanals de paper, pianos de manubri, rialles de do-

nes. Joventut! Joventut! Primavera de la vida.

—Mira,—diu Julia, l'adolescenta romàntica,—aquell d'allò—el d'allò es un cohet—s'ha enamorat d'aquella estrella y vol besarla.

Jo la beso a ella, que també es una estrella caiguda en la immensa llacsa del mon ..

Ja som a lloc: la font d'en Fargues.

—Visca l'amor!— crida l'amic,—pèt com una mala cosa y abraçat a Natalia, que, silenciosa, s'està atipant bestialment de coca.

Deixem l'auto y ens asseyem...

Y allavors vé'l champagne y la cervesa, y la llagosta y la carn,—la carn guisada y la carn d'elles...

El cel es blau, es blau, es blau...

El manubri sanglota una *habanera* xarrana y sentimental...

Viscaaa l'amor!... El champagne, el champagne... Els ulls de Julia... L'amorosa nit... L'amorosa nit que fa tornar expansius y cridaners y fins poètics als més vulgars...

El cel, allà sobre'l mar, advé més blau, y un bes de marinada fa dançar un minuetto als fanals veneziàns .. El manubri segueix gemegant... Ja es dia... La gent té un *aire* de cansanci, de laçament... Ja's torna a la prudencia, a la formalitat... Ja n'hi ha prou d'amor, d'alegria... Fins el proper any!

Encar sanglota'l piano, y en l'auca l'amic borratxo, jo borratxo, Natalia y Julia borratxes, cridem: Viscaaa l'amor!!!

Y la nit que comença en madrigal fineix en elegia.

LLUIS CAPDEVILA

CORREU DE PARIS

Veus aquí dugues pessés ben emocionants y ben de Guinyol encare que no ho siguin.

Parlo de *Le Cachet Rouge* y *Un soir de Pâques*. Aquesta última, inspirada en una llegenda de Romania, es la més ferma y millor de les dugues. Es d'un efecte esgarrifós casi bé repugnant y per això meteix ha conseguit l'èxit. L'altre *Le Cachet Rouge* no està escrita amb tanta trassa y lo millor d'ella es sens dubte que sigui portada a la escena *d'après* una novela de Alfred de Vigny, ja que la forsa de concepció d'aquest autor, fa no tant vistes les faltes que podrien desmerèixela. L'argument es curt y emocionant: Un capità conduheix en la seva nau uns desterrats a les illes pel govern francès. Entre aquest, el capità ne distingeix un a qui, per la seva inteligencia y bondat, posarà durant aquella llarga travessia, tot l'afecte d'un pare. Aquest es Marcel qui en el seu desterro se n'enporta també a la seva jove promesa. Aquests, distingits amb la prompte amistat del capità, tenen relativa llibertat en la nau y mengen amb ell devenint amb els dies, veritables amics que no se separaran may més—com diu el capità.

Aquest, participa de la senzilla felicitat dels dos promesos y se sent content pensant en un dols avenir de calma en companyia dels novells amics, però, un dia, en alta mar, el comissionat del govern dona la fatal noticia. Marcel, a qui no s'atreviren a fusellar a París meteix, deu ésser executat a bordo abans d'arribar al lloc hont se creya deportat. El capità dubta; vol sostreure'ls d'aquesta obligació y salvar als seus amics a qui estima com quecòm d'ell meteix y qu'anyorarà en l'absencia. Però es militar y la disciplina, terriblement inexorable, l'obligarà a oblidar les febleses del cor

pera mostrar-se amb la cruesa del seu deure.

El capità revelarà la sentència dolorosa al seu amic Marcel, y aquest que l'escollarà dignament immutable deixa a la seva amada, dormida en els seus brassos, pera anar a la mort. Se sentiràn els tambors, la descarga; ella se desvetllarà, pressentint la horrible tragedia y se llençarà a coberta desvanescuda.

Aquestes escenes malgrat certes deficiències generals sònt d'una total emoció qu'el públic les aplaudeix calorosament.

S'han estrenat també *Les Amants de Pantoire*, una comedia esquisidíssima, però amb manca de *métier*.

Ademés una comedia en dos actes, *Le Valenreux Poltron* de Plaute, posada en versos per H. Dargel. S'ha d'estimar el bon intent de donarnos a coneixer aquesta obra del gran satíric llatí, però es una insensatès voler posarla en versos y amb conceptes propis només d'avuy, amb els mateixos personatjes y en l'època que l'autor l'escrigué—fà d'això alguns segles.—Es l'unic defecte que se li reconeix.

Les joyes du plein air que'ns han donat al Varietès, es només l'acció posada en escena y treta de qualsevol gacetilla dels fets del dia. Es un *atraco* fet a una *mondaine* pel procediment del amor. Però quan els dos cortejadors se parteixen el botí—les joyes y els diners que *s'han fet*—arriba el gendarme y'ls pren. Com veurèu acava satisfactoriament. Si no fós aixís, ja no seria comedia.

Les Amors d'Ovide, dos actes en vers de Monèzy=Eon, J. Anzanet y R. Faral y etz. etz. es el cas de qui buscant parella pels altres se queda sense. M'ha fet l'efecte d'aquelles dames meves paisanes, de caracter *entrometido* que tot arrenjant casaments se queden pera vestir sants. Naturalment qu'aquí no's tracta de cap casament—qu'això aquí a París

se deixa pel *vulgus*—però els efectes son els mateixos. Solsament que com Ovidi es un corrit que sab de que se les hèu, a última hora se trova coronat amb l'èxit de reconciliació amb dugues antigues *maitresses* que l'havien deixat temporalment. Total unes escenes que'ns han fet riurer.

Y, encare que no'm creguèu, s'han estrenat dugues revistes més: *Pouron qu'ou rigole* y *Tais=tai... tu affoles!* La primera a La Cygale, y l'altre al Moulin Rouge. Total quaranta quadros y un tip de riurer.

LOGE

✱ ✱ ✱

Cuca de llum

*Lliri blanc espolça
un raig de perfum
y cau en la molça
la cuca de llum.*

*Esmeragda viva
d'aquet jardí vell
jo't tingués captiva
en l'or d'un anell.*

*Teniu!—l'hi diria
al Pastor mitrat.
Y'l Bisbe't duria
sobre'l guant morat.*

*La gent amb veu forta
faria:—Senyor!
quin anell que porta
tant plé de claror—*

*Y'l Bisbe riuria
y al nà a benehí
tothom sentiria
perfum de jardí.*

JOAN M. GUASCH

Arts Plàstiques ⁽¹⁾

DE MADRIT

La Exposició nacional de Belles Arts

1

Certament tenim de confessar que el exclussiu objecte de la excursió qu'ab mon inseparable Faune tenim realisada no fou pera l'estudi de la Exposició. Ja de temps y molt avans de la celebració d'aquesta, que ho teniem en projecte; mes les coses venen tal com venen y s'hi embolica moltes voltes allò de, *l'home disposa y....*

Essent tots dos del parer comú, doncs que fora difícil trobar dues persones que s'avinguessin en parers d'una semblant manera, de que l'artista encongit sol refredarse, sol apaibagar les seves inspiracions ofegat pe'l vulgar medi en que viu; en que l'imaginació, estretament lligada amb la inspiració se queda reduïda a les coses vulgars que d'ordinari ens envolcallen, majorment en una ciutat, en un país com aquest nostre, ric en lo que pertany a tot lo que siga negoci, a tot lo que a industria's refereix, emprò que de converses y d'ambient artístic n'anem tan escassos per no dir que n'estem del tot mancats, en aquest país en que tot se fa, sempre lo que se refereix a coses d'art, tot se fa, tot se resolt a corre-cuyta y sempre, partin sempre de la base de fixarhi un pressupost, a n'aquest país, rodejat d'aquest semblant ambient, no s'hi pot posar molça de cultura a n'el cervell que s'hi ensopeix, y per tant, prenguerem la resolució de temps enrera ja, de fer una sortida, de llençarnos a una excursió, quin principal objecte fos el sanejar nostre cervell rubert de rancies mesquineses, d'ensopi-

ments, de respirar nous ayres y oxigenar la nostra intel·ligència de molt temps malalta a manca de poguer aspirar els ayres sanitosos de quelcom que purifiqui.

**

Burgos, Leon, Valladolid, Salamanca, fou la primera pensada, el primer plan; aqueixes monumentals ciutats ens tenien robat el cor, emprò mes tart s'axalaren nostres ales y tinguerem a la força que reduir el nostre vol. Valladolid, Segovia, Toledo, l'Escorial, Madrit, com a centre d'operacions y despres Valencia y Tarragona. fou lo que darrerament teniem acordat y lo que portarem a cap amb qualque modificació. La *Exposición Nacional* de pintura, escultura y arquitectura, fou un de tants etzars amb quins un se topa quan se troba excursionant, y doncs d'estudi se tractava fou un nombre mes, factor ben important de que sempre'n treu profit un artista.

**

Nostre impressió primera al penetrar a l'esquit palau que hostatja un nombre inmens de produccions pictòriques fou la d'un enfarfec, la d'un succulent banquet que'ns ha de dur enfit, que no'l podrém pahir. Menjar, menjar sens treva ni repós, sens un espay de calma, sols menjar, menjar.

Aquest efecte es el quin causa: aquest efecte perjudica en gran aquella Expo-

sició que d'esser reduïda, molt més reduïda, podria haver lograt una importància immensament major de la que té ara.

A n'aquesta exposició, hi falta espai o bé hi sobren pintures: sobretot en qualitat, doncs si respecte a l'espai de que's disposa'n sobren un bon nombre en quant a quantitat se refereix, en quant a efecte d'un conjunt equilibrat ne sobren en lo que pertany a qualitat.

Al llambregar per primera volta aqueixa exposició alta a la vista una verdadera activitat, una lluita per trobar nous viarans dintre de l'art: es un afany que ve a ratllar més que en mania doncs lo que passa entre'ls conreadors de l'art es bojeria. Aquest afany, aquest dalt de rompre'ls motllos vells, aquest esprit de portar l'art a un renaixement, dona un resultat fins al present ben negatiu. Aquest afany per la notorietat dintre les mes corrents maneres de sentir y d'expressar fan caure a n'aquets a una desviació, a una equivocació ben llastimosa sempre y quan se tracta d'artistes d'un molt poc cumú talent: a n'aquells altres, mes mancats de sanitoses disposicions els fa caure en un avenc de vulgaritats. Cauen alguns en la equivocació de volguer segellar ses obres amb el recort d'avant-passats-mestres cosa que'l segell qu'ells pretenen escarnir jamay podrà portarlos a la gloria qu'aquells meresqueren adhuc quan lo que pretenen recordar sempre es en la part defectuosa d'aquells artistes fos en sa època de formació y d'estudi, fos en sa època decadent.

El contingent mes gran d'aqueixa exposició se veu fornida per artistes joves, y d'aquí ve aqueixa febre per trobar els motllos nous, y d'aquí n'neix aquesta desorientació, aqueixa indecissió, en les maneres de cercar un punt ont reposar

els fonaments de l'obra que quiscun té de construir, ja que sols poden figurar ses obres com un prolec a les definitives obres que empendran el jorn que decididament emprengan el verdader camí.

Aquells que sens esllevisarse en preocupacions, segueixen fits les tradicions sanes d'antics mestres, mes, segellantho sempre amb son propi criteri y sa manera de sentir, sens fer may cas de lo que del verdader estudi del natural s'allunya, aquests son els quins trionfen y triomfaràn mentres que l'art tinga un punt d'aguant.

Una mirada retrospectiva basta per a afirmar aquest fet, desde les pintures dels vasos grecs, y murals, passan per les de Pompeya y Etruria; desde les de les Catacumbes passan per les de l'edat mitjana al Renaixement a les modernes escoles, en totes elles la imaginació del artista ha volat fantasiosa en sos mes oposats punts empró sempre la consulta al natural ha merescut la preferencia. Tant sols aqueix modern decadentisme ne fa ostentació d'aytal menyspreu.

(Acabará)

JOSEPH GUARDIOLA

(1) Amb el consentiment exprés del company Faune passo a n'aqueixa secció per donar compte de la Exposició de B. A. de Madrid. (N. del A.)

Ofelia

*Quan vareu neixer vos Ofelia atormentada,
la Parca amb el Destí se guinyaren l'ullet.
Van dir:—Perque devingui de sòbres malaurada
posarem devant seu al miseriós Hamlet.—*

*Si el Destí fou pervers, la Parca fou violenta.
Arrelà en vostre cor neguit torturador,
de tant ardent Amor us feu tornar dementa.
Follia va cridar:—Ofelia donet mort.—*

*Fent pas a vostra albor y a les flors que portaven
l'aigua's va esborronar mentres us enfonzaven.*

Hamlet

*Dubte: clamava alguna cosa dintre vostre,
y aquest trontollament al sortí enfora el rostre
el tornava espectral.*

*Obra: parlava el cor, fes bella la venjansa.
El seny: medita bé, despres la temperansa
faci bell ton comés.*

*Torsàreu el camí vers aques punt viable:
dubtar...el mon...l'amor..., no es tot això el culpable
de vostre viure foll?*

JOAN DUCH

Musicals (1)

Hector Berlioz

a Franc Liszt

Paris 6 d'Agost 1839.

Estimat amic: Jo bé voldria amb aquesta poderte explicar totes les coses que passen en el nostre món musical, o al menys tot lo que sé de les transaccions que tenen lloc, de les ventes que s'han fet, de les mines que s'han obert y de les ximpleries que s'han comès; per lo tant, dubto que en aquesta hi hagi quelcòm que pugui interessarte, puig no't diré res de nou. L'estudi de les costums italians, segons veig, t'ha aclaparat fonament, olvidant totes ses gentileses; mes, lo que es a Paris s'assembla d'una manera terrible a lo que tu has presenciât a Milàn.

Estic segur que no tindries pas cor de riure, puig no ets d'aquesta gent que troven plaer en els ultratges a la Musa que servim a costa de tants sofriments; al contrari, lo que tu voldries de tota manera fora amagar les taques de son ropatge virginal y les tristes profanacions de son vel diví.

Per lo tant, no vull parlarte d'enormitats que t'irritarien tan com a mi y de quines no se'n pot protestar lliurement.

No més vull, dolçament, donarte una lleugera idea de lo què passa en els nostres concerts y teatres lírics entre virtuosos, cantants y compositors. Heus aquí sens passió, sens censura ni elogi, amb una paraula, amb la calma vulgar d'un adepte d'aquesta famosa escola filosòfica que nosaltres varem fundar a Roma l'any 1830 y que tenia per títol: «Escola de la indiferència absoluta amb matèria universal».

D'aquesta manera tinc la grossa ventatja de no tenir d'explicarte les teories y'l seu desenrotll, permetentme la narració del fet brutalment, sens la més petita angoua.

Per lo tant, vaig a comensar per ordre cronològic, puig tot es prou d'actualitat.

(1) En aquesta secció es darà compte de totes les obres tan de literatura musical com de música qu'es rebia en aquesta administració y les que per sa importància ho requereixin s'en farà crítica.

Abans d'ahir, mentres jo tranquil·lament fumava en el boulevard dels Italians, de sobte vaig sentir que m'agafaven fortament del bràs. Era en Batta, que acabava d'arribar de Londres.

—Què fan allà dalt?—vaig preguntar-li.

—Res absolutament,—me va respondre.—Allí se sent un fort desprecí per la música, per la poesia, per la dramàtica; es a dir, per tot. Sols una cosa reviu: es el teatre italià, en quin la presència de la reina atrau a les multituds, puig tots els altres centres harmònics resten en el més gran abandó. No he fet ni pels gastos d'estada, ni tan sols pel viatge, però en cambi m'han aplaudit en dos o tres concerts, y amb això ja estic content. Aquí tens lo que he obtingut de l'hospitalitat britànica.

—Mes, no tothom es igual. Aquí tenim a l'Artot, que amb tot y'l seu èxit a la Societat Filarmònica y son indiscutible talent, està forsa amohinat.

—Y en Dochler?

—Tampoc està content.

—Y Thalberg?

—Recorre les províncies.

—Y en Benedict, què farà?

—Aquest, encoratjat pel renom de sa primera partitura, escriu una nova òpera anglesa.

—Y la senyoreta Gras-Dorns?

—La Gras ha esdevingut de moda en pocs jorns, acabant de realçar la fama dels italians. Quan ella canta els cartells, junt amb son nom, sens faltar jamay, porten amb lletres ben grosses el següent epígraf: «Cantanta sens igual». M'han dit qu'ella fou xiulada aquí a Paris amb sa reaparició en el *Guillem Tell*.

—Es vritat.

—Com va ésser? Per quin motiu?

—Voleu venir a beure quelcòm?

—No, ara no puc. Veniu aquesta nit a casa l'Hallé, que beurem y farem música.

—Molt bé.

Hallé es un jove pianista alemany de llargues melenes, alt y molt flac, toca magníficament el piano y té'l dò d'endevinar la música abans d'haverla llegit; es a dir, s'assembla a tú. A sa casa hi vaig trobar son compatriota Heller. D'un seriós talent, una intel·ligència musical de les més extenses, una concepció ràpida y, per fi, una gran habilitat d'execu-

ció. Aquestes son les qualitats de compositor y pianista reconegudes per tots els que'l coneixem a fons.

Ell y Batta ens feren sentir una sonata en *si bemol* d'en Félix Mendelssohn, de quina obra admiro generalment sa savia factura y son ferm estil. «Es un gran mestre», digué Heller. Y nosaltres ferem chor a ses paraules tot bevent cervesa; després interpretaren la sonata en *la major* de Beethoven, quin primer temps arrencà del auditori exclamacions, juraments y crits plens del més gran entusiasme, el *minuet* y el final no feren més que augmentar nostre exaltació completament musical, encar que les botelles de xampany estaven ja en circulació.

Y va haver algú que feu observar encertadament sobre aquest tema que la cervesa era bona, però que'l xampany era molt millor.

Oh, vagabond infadigable! Quan retornaràs pera farnos gaudir d'aquelles nits musicals que tan dignament presidies? Vritat es que entre nosaltres hi havia massa gent a les reunions, puig se parlava molt, no s'escoltava gaire y alguna volta's filosofava. Tu feyes un gasto portentós d'admiració, que transmetia el vértic a alguns y l'indiferencia a tots els altres.

Te'n recordes de la nostra vetllada a casa en Legonvé? Interpretaren la sonata en *do menor*, amb la làmpara apagada y amb els cinc auditors ajeguts sobre l'alfombra completament magnetitzats. En Legonvé y jo ploravem, Schvelcher restava solennialment silenciós, y Goubeaux près de la més gran admiració. Déu meu! Déu meu! Que'n fou de sublim aquella nit. Aleshores sí que vaig oblidar per complet que perteneixia a l'escola dels «indiferents».

L'exposició de productes de la indústria ens ha valgut aquest any volums entiers de crítica musical, haventhi hagut moltes disputes per anar els uns a favor y els altres en contra dels pianos y les vagues, formantse un procés per un joc de flautes y baralles per un cargol de pressió.

La vritat, jo no comprenc tota aquesta confusió, puig nosaltres, els artistes, sofrim crítiques tan injustes y tan ridícoles com puguin sofrir els fabricants d'instruments, y ens deixem criticar sense dir un mot. Mes, per això no es que estiguem faltats d'amor propi. Nostra sensibilitat encar reviu; per lo tant,

també podriem defensarnos, y amb y això no ho fem.

Mes, això sí, quan, com cosa verament extraordinària, un crític s'ens mostra benigne, nosaltres li demostrèm nostre agraïment quan s'ens presenta oportunitat, mes jamay correm a sa casa a donarli les mercès, y fins molt sovint tenim la poca delicadesa d'oblidar-nos d'endresarli una carta. Lluny d'això, els expositors alabats son agraïts d'una manera exemplar. visites, cartes y presents, no descuidantse ni'l més petit detall pera demostrar son agraïment vers al crític. Mes al contrari, quan té la desgracia de parlarne poc o malament, cap medi es prou fort pera satisfer sa venjança: van radera al crític igual com si fos un gos rabios. Cada hù pot dir lo que pensa, y també lo que no pensa, sobre ls més grans artistes y sobre les obres més genials, aixís com també sobre les mitjanies més reconegudes, sens que hi pari gran atenció; mes, això sí, no's pot criticar el valor d'una nova clau de contrabaix o d'un pont d'una viola. Això son aconeximents d'una importancia immensa y d'un gran pervindre...

Sens necessitat d'edificar una sala pels italians, s'acaba de trobar el medi de guanyar diners. La companyia lirica de la nostra gran Opera se trova amb lluita directa amb els doscantants ultramontans, veyentse reunides les dugues companyies en la sala del carrer de Le Pelletier. La lluita serà renyida. Lablac contra Levasseur. Rubini contra Duprez, Tamburini contra Derivis, la Grisi contra la Nathan, y tots junts contra la gran arca.

Nosaltres serem allà pera treuren els morts y els moribonds. El director té també l'administració del teatre de Londres, y es molt fàcil que fassi un bon negoci; mes això a mí m'es igual, puig jo soc de la secta dels indiferents.

Aquests comerciants han calculat que explotant el genre musical d'aquest modo, es casi segur que pot soportar una bona temporada.

Els son els que tenen d'inquietarse de la duració dels seus instruments cantants, puig per la meua part no puc pas estarhi indiferent. Sols me resta dir com tó: «Jo estimo més la música que tots aquests».

Duponchel conservarà l'alta direcció del

vestuari. Amb això, no t'amoïnïs: l'art y els artistes estaran ben arrelats.

Moltes persones diuen que l'orquestra de l'Opera està cansada, descuidada o aburrida del seu treball. L'altre dia vaig sentir que's planyien de que'ls instruments no guardessin la deguda harmonia, puig deyen que la part dreta de la massa instrumental pujava sens interrupció un quart de tò per sobre de l'esquerra. Pretensió exhorbitant es creure a n'aquests senyors.

—Vostè sofreix silenciosament,—me va dir un d'ells.

Jo no he pas dit que sofrís, primerament perquè no he parlat de res d'això y després...

S'ha representat alguna volta *Don Juan* quan no s'han volgut trencar el cap. Si Mozart tornava diria segurament com aquell president de qui parla Molière, que no li agradava que'l jutjessin.

Al contrari de Spontani: ha volgut ser jutjat y ho ha sigut.

No poden pas sentir parlar a l'Opera de representar les velles obres mestres. Ambrós Tomas, Morel y jo deyem l'altre jorn que donariem amb gran goig cinc cents francs per una bona representació de *La Vestale*. Com tots tres la sabem de memoria, la varem cantar tota. Sols faltaves tu pera acompanyarla.

La causa de Spontini ha sigut defensada amb un folletó per un dels nostres amics, l'Emili D... y també alguns diaris van a son favor. Aquesta causa ja devia haver sigut guanyada quan Spontani cregué prudent publicar una carta impresa fa dos o tres anys a Berlín sobre'ls músics y la música moderna (1).

Els adversaris de Spontini haurien pagat mil escuts per la publicació d'aquest folletó y ell ara l'ha publicat de franc.

Això no impideix que *La Vestale* sigui una obra mestre; mes, serà fàcil que no la sentim ja més...

Ja deus haver sapigut que la *plassa* de mestre de composició, vacant per la mort d'en Paer, ha sigut donada a Casofa.

Estic segur que mon sistema sobre l'indi-

ferencia comensa a ser apreciat en el ministeri.

Els tarongers del jardí Musard han tret brotada de fruits esplendorosos. Teofil de Ferrière ha sigut, per un desconegut, víctima de un atentat la setmana darrera sortint de la Opera Còmica; mes sembla que va millor. Heine s'escriu sempre amb e. Viu al carrer dels Martres. M'han prè's son hermós llibre sobre l'Italia. Has llegit els seus «Bains de Lucques»? S'anuncien uits veneziannes al Casino amb una orquesta de cent quaranta músics, sempre que seixanta d'ells no siguin empleats a la meteixa hora en els concerts dels Camps Elíseus. Hi haurà una claror de gas microscòpica. Jo he vist llevors que semblen tan grosses com melons.

Te dono totes aquestes noves sens ordre ni concert, tal com me venen,

F. Hiller m'ha enviat desde Milán alguns fragments de son obra *Romilda*. Se diu per aquí qu'en Rossini ven peixos com no se'n veuenh gaires. Sembla que s'aborreix a Bolonia y que aquests peixos li donen per viure. Dihem sempre: «Què volen què fassi?» Si no estimés els peixos grossos, potser aleshores se trovaria disposat per l'indiferencia absoluta; mes jo no ho crec.

Un dels nostres enemics volia fa poc temps tirar-se desde la columna Vendôme, donant quaranta francs al guardia perquè li deixés pujar, mes ha renunciat al seu projecte.

Se creu qu'en la nova sala que tenen de fer a l'Opera Còmica hi haurà un *foyer* pera'ls músics, puig actualment en el teatre de la Borsa els infelissos estan obligats, abans de aixecar el teló, d'afinar els instruments, y mentres els óboes y els violins donen el la, els trombons guanyen el si bemol, y verdaferament en aquest cas no hi ha pas indiferencia possible: es verament terrible.

Vilhelm donà el mes passat dunes sessions públiques; sos cinc cents choristes foren forsa aplaudits, encar que no he trobat en sa execució el més petit avenç. Tota la massa coral té un sentiment ritmic d'una vulgaritat desesperadora. Marquen cada temps del compàs de tal manera, que tot ho converteix amb movimat de marca. Veritat es qu'això resulta molt bell, si es compara l'antiga ignorancia de les classes populars a lo qu'aquestes saben avuy, més el saber no es tot en la música, fa falta també sentir-la y jo crec qu'

(1) Nota del autor. Aquest folletó, dirigit per Spontini als membres de la Cambra de diputats, fou discutit en sessió pública. Monnier de la Sizeranne sosté les conclusions, que foren combatudes pel discurs de Tascheran.

el poble parisien estima massa el *vaudeville* y els timbals.

S'ensaja després de dos mesos y mitj l'opéra de Ruolz *La Vendetta*, els cantants no en saben pas una nota, però com que'l vestuari es deixat, Duponlael la vol representar el divendres que vé. Chopin no ha tornat, se deya qu'estaba molt malalt, però no ha sigut res. Dumas ha fet una obra maravellosa *Mlle. de Belle-Isle*, però això no es del meu domini. Per lo tant ja he acabat, no sé res més.

Adéu, ma indiferencia no arriba fins al punt de fer perdre mon interès amb ta llarga ausencia.

Torna prest puig encare hi ets a temps per nosaltres y per tu jo ho espero.

Traducció directa del francès per

SCHERZO

✱ ✱ ✱

Ecos del Paralel

Divagacions

Decididament, com molt bè diu en Rusiñol, la gent juga a no anar a comedia; n'es la prova el que de sis teatres, que podríem dirne seriosos, que tenim al Paralel, tant sols en funcionen dos, y encare amb vida migrada: l'Español y el Comic; a l'un, en Tormó, qui ens ha aparegut com una visió del temps antic —aquell ditxós temps en que ell l'Ibafiez y en Pep Alfons, desde les taules del teatre Nou eren l'admiració del public aficionat al genre menut—are en el cartell del seu teatre, la nota lírica antiga també hi predomina per demunt de la nota moderna, y cal felicitarlo per aquesta cosa ja que en aquet cas ens declarém francament reaccionaris: ell ha resuscitat aquella popularitzada comedia lírica, que sigué per algun temps, la delícia dels nostres avis. *Los sobrinos del capitán grant*: ell ens ha mostrat novament les bellesa indiscutibles impregnades en la popular zarzuela *Moros y Cristianos*, y ell en fi com si sentís una dolça nostalgia dels seus bons temps, va desgranant per aquell escenari les obres que

més o menys son dignes de recomanació dintre aquest genre en el que tantes tonteries s'hi han escrites: a més compta amb bons col·laboradors: el mestre Casajuana y la estimable Merceditas Gay, l'ajuden amb força voluntat, y ja se sab que quan hi ha voluntat per fer les coses ben fetes, ha de ser molt que no s'en surti, y en Tormó s'en surt del tot: n'ha donat probes.

Al Comic ja es diferent, no perque no tinguin voluntat, que també en tenen força; però es que aquí com a bon teatre del temps d'are, s'han tornat completament modernissims: alternant amb els èxits de *El cuento del dragón* y *Los ángeles mananán*,—en quina obra la meua gentil amiga Monterde, de la qual ne guardo dolsos recorts, hi despenya un paper curtet però d'una faisó exquisida,—ens donen a rahó de estrena més que setmanal: darrerament ha sigut l'obra d'en Mihura—aquell ex-actor castellà que prefereix més escriure que representar, y que al meu entendre seria millor que abandonés les dugues coses—*La viva de genio* de caracter líric melodramatic y que vol ser una continuació del genre de *Gente Menuda* y *El refajo amarillo* pasará com han passat totes les del ja anomenat autor de *La loca fortuna*, sense pena ni gloria.

També s'anuncia en aquet teatre *Las muñecas de Don Juan* que per les referencies que 'n tinc ja 'm preparo a rebre: empró com a clou especial ens prometen l'estrena del èxit d'en Vives *La Generala*. Es un cas inaudit el el d'aquet compositor català; en podríem dir l'home dels èxits: obra en que ell posa la grapa, obra que sura: no cal pas anomenar les creacions líriques del gran autor de *L'Emigrant* y *Bohemios* empró sols cal fer remarcar que fins en les obres que no son d'ell, però que les apadrina, l'èxit més complet les acompanya. Recordis si no l'opereta d'en Gilbert *La Casta Susana*: Encare 'm sembla que el veig durant els ensajjos al teatre Nou, com apesar de la seva cama tullida y el bras mitj paralisat, dirigia an aquells estimables artistes que se l'escoltaven amb verdadera devoció. Era una part de ball, de can-can esboixerrat, y aquell home coix però rublert d'una voluntat indomeinyable, agafant el cos de les actrius y dels actors els mostrava practicament l'esperit y l'art de la dansa: aquest es en Vives: quans amb més facultats físiques

no son capassos de lo que ell, apesar, del seu defecte natural?...

Acabo d' escriure les anteriors ratlles y 'm notifica que l'Espanyol, desde la present setmana, s' es convertit en cine: encare un altre? Dies endarrere en el cine Soriano hi hagué una forta alarma, en el Diana igualment: rescenta resta encare a la memoria la catástrofe de Villarreal y l' Apol ha sigut tancat per falta de condicions. Ja podria aixecarse una cremada artística y humana pera expulsar dels teatres en aquests negociants mixtíficadors de l'art?

La frivolitat qui passa

L' atractivol cabaret Petit Molin Rouge eesta tancat: una disposició governativa ha fet que les dansatrius y coupletistes d' aquest lloc de plaer vaguésin per uns quants dies. Per fortuna devant meteix, uns deliciosos burrets, per un curt estipendi, passeijen la canalla y

alguns adolescents: les *stoiles* del Moulin Rouge, durant sa vaga forsose, amb alegria també infantil, pugem an aquets burrets pacients, que sembla com si sentissin un agradable encis de sostindre demunt dels lloms, la lleugeresa de les demi-mondaines, que amb sos crits els esperonen talmént com éren ex-peronats aquells altres que cabalcaven els personatjes de *La Bohème*.

Amunt y avall dels carrers del Poble sec, l' alegria frívola de les demi-vierges passa galopant en un burret d' anar a fira, y els bons vianants contèmpnen aquell espectacle admirats tant de la bravessa y originalitat de la carrera, com de la exsulerancia de les cames despreocupades, no's cuiden pas d' amagar tot cabalcant en aquells ruquets com un hereu de poble quan va a festa major....

ROSSEND LLURBA

TEATRES

NOVETATS

El amigo Teddy; traducció del francès.

El mèrit més evident d'aquesta obra es el de que en Thuiller la preferís pel seu benefici.

En Thuiller té la dicció agradable; hi ha actors que tenen la paraula clara, galana, natural o plena de faustositats y'l públic els acull amb simpatia per alguna d'aquestes qualitats, però, la paraula d'en Thuiller es senzillament agradable sense saber perquè. Potsér perquè sab fer us oportunament de totes elles.

Per això *El amigo Teddy* que es un obra poc interessant, va ésser escoltada sense cansament. Es veritat qu'està ben escrita y té literariament totes aquelles condicions que's fan precises, però falta en les figures lo que en tots cassos deu haverhi en una obra de teatre: les passions, els sentiments, la sátira o solsament una graciosa caricatura social. Però aquí tot hi es lleument dibuixat, y aixís resulta que les paraules no troben expressió

en l'ambient de l'obra. L'únic tipus que's presta a una interpretació resultant, es el de Teddy pel seu excepcional caracter dintre d'aquest marc y es aixís qu'en Thuiller n'ha sapigut treure tot el partit que's podia, fent-se aplaudir ben justament y dissimulant la fredor de l'obra.

No discutirem l'acert de D.ª Maria Guerrero al escullir pel seu benefici l'obra d'en Tamayo *Locura de Amor*. Indubtablement els mèrits artístics de la Guerrero, son indiscutibles, però es una veritat, que en aquesta obra el seu trevall no ha tingut el lluhiment qu'hauria alcançat en altres.

En *Locura de Amor* no hi manquen detalls a propòsit pera evidenciarshi el talent del artista y d'aquesta la Guerrero se valgué pera posar en relleu les seves qualitats veritablement genials, però no es menys cert que en aquesta obra hi han escenes impecadonablement carriuelones, y pera dissimularles no

hi val el talent del actor ni la bona voluntat. El públic les veu, y allò l'impresiona malament pera poguer aplaudir després el treball de l'artista per meritíssim qu'aquest hagi aigut.

La ventatja més gran d'aquesta obra, ha sigut per la Guerrero l'haberli donat ocasió de provar una vegada més qu'ella pot triomfar fins en les obres medloeres o pitjors encare. Y pot creuer també que ls aplaudiments que va sentir, sigueren pera ella exclusivament ja que'l públic d'aquella nit no hauria aplaudit may la producció d'en Tamayo.

Això pot provarli la sinceritat de les simpaties de que gosa aquí, com ne son bella mostra els valiosos obsequis qu'aquella nit rebé dels seus admiradors.

Per tots aquests conceptes creyem que la Guerrero pot estar satisfeta del seu brillant benefici que recordarem com un dels seus millors èxits.

El Aventurero, comedia en quatre actes de Alfred Capús, traduïda al castellà per Ricart Blasco.

Aquesta comedia d'en Capús, té un valor psicológ verament remarcable. Son d'un tràs-sat ben vigorós tots els tipus que l'autor ens presenta, y l'obra es ferma, ben construïda y molt humana. L'autor presenta un tipus—l'Aventurer,—amb una ruda sentimentalitat que'l fa interessant.

Per això l'obra s'escolta atentament, y al acabar, un dona gracies a l'autor per haberla finalisat donant la felicitat a n'aquella ànima molt primitiva, massa grollera, però una ànima noble al fi.

La traducció forsa cuidada, amb una prosa castellana ben digna de l'obra.

Al baixarse el teló s'aplaudeix ben entusiastament y de bon grat.

L'interpretació tant ajustada y ben estudiada que no se sab si s'aplaudeix més a l'autor o als artistes.

TIVOLI

Han sospes per uns dies les representacions castellanes pera donar lloc a la companyia

Italiana d'opereta Granieri-Marchetti, de quin debut parlarem en el proper nombre.

Els espanyols han posat darrerament *La Casta Susana*, *La reyna de las tintas*, *Canto de Primavera* y *La Corte de Faraón*, sense que sobressortís res que fós digne de menció.

AGRUPACIONS Y SOCIETATS

—Clarís.—Baix l'acertada direcció del Sr. Figuerola, s'hi representaren les obres *Una olla de grills* y *El drach*. Tant la primera, com el quadret del senyor Pous y Pagés, obtingueren una interpretació fidel, puig la Sra. Alentorn y Srs. Piqué y Gil, com els Srs. Figuerola y Ventura, foren els que hi posaren més voluntat destacantse dels demès puig s'hi notava poca pràctica escènica, amb tot y saberse ls joves els papers.

El públic no molt nombrós, per lo que fou llàstima car se tractava d'un acte filantropic.

—Ateneu Obrer del III districte.—Per demà passat tindrà lloc el benefici de la d'na Srte. Roser Cases, havent escullit l'obra *Com s'enreda la troca*. Pera atenció del Sr. Pabellini dirigirà la comedia el mateix autor Sr. Graells, prenenthi part a més de la beneficiada y l'actriu Srte. Escriu, els coneguts aficionats Srs. Ventura, Brunet, Saloni, Deján, Lluch y Martí.

—Ateneu Obrer del II districte.—El diumenge tindrà lloc el benefici de la distingida y festejada actriu Na Concepció Durán, posantse en escena baix la direcció d'en Pere Boquet el grandios drama en 4 acte *Magda* (editada per de tots colors) y la xistosa comedia en un acte *L'Espurna*. Descomptades les simpaties amb que compta aquesta actriu li augurem un excelent benefici.

—Joventut Autonomista Catalana.—El diumenge passat tingué lloc l'extraordinaria representació lírica-teatral, posantse en escena les aplaudides sarsueles castellanes: *Amor ciego*, *El puñao de rosas*, y *La marcha de Cádiz*. Hi presguierent part, les senyoretes Raimonda Virgili, Antonia Virgili y ls senyors Forga, Clapera, Vera, Viñas, T. Llasat, E.

Llasat, Gironés, Esplugas, J. Clapera, Vidal, Briccio i Zanuy, per arrodonir els conjunts hi prengueren part un chor de senyores. L'interpretació bastant bé per lo que son aquestos modestos aficionats.

El número dels caçadors de *El puñao de rosas* fou molt aplaudit, repetintlo 'ls senyors Esplugas, T. Llasat y J. Clapera. La sala molt concorreguda; tributant el públic molts aplaudiments al final de tots els actes y en tots els números de música.

El galán jove Antoni Clapera celebrarà 'l seu benefici lo prop-vinent dia 14, havent escullit el drama en tres actes d'en S. Rosiñol *L'herèu escampa* y la sarsuela castellana *El día de Reyes*.

—Catalunya Nova.—Pel diumenge a la vetlla estava anunciat el debut del nou quadro dramàtic que deu actuar en la present temporada, baix la direcció dels Srs. Morera y Sala. Sentim no poderne parlar perquè a l' hora en qu'ens retirarem encare havian de començar la funció. Per esser debut donaren bona prova de puntualitat, aixís es que de no esmenarse no'ls hi augurem èxit.

—Germanor Catalana.—Per benefici del director còmic Sr. Bonet posà en escena les obres *El pati blau* y *Mestre Olaguer*.

Com que per un director còmic representar unes obres tant dramàtiques com les esmentades no pot fer èxit, direm que l'interpretació fou regular.

SAN GERVASI.—Ateneu de St. Gervasi.—El dia de sant Pere al vespre, la companyia Capafons-Sala, donà una representació extraordinària possant en escena la comedia nortamericana *El misteriós Jimmy Samson* que fou bellament jugada per tots quants y prenguerent part; n'obstant hem de fer menció del treball pulcre y concís dels Srs. Sala Capafons y Clariana en els respectius papers de Jimmy, Evans y Marti Fay. Molt bé les senyores Nogaret y Abella de Gurí, nena Gurí y nen Tomás. El públic més, nombrós qu'altres vegades aplaudi diferents personatjes de l'obra y d'un modo forsa sorollós als finals dels actes.

—Centre Autonomista Català.—El passat diumenge tingué lloc a'n aquesta activa entitat la funció de comiat del important elenc

dramàtic que desde fa temps ha actuat en la mateixa.

Les obres escullides foren les boniques obres *Mala nit* y *Las dents del oncle*, amb dues originals del director del quadre Sr. Sala, quines foren executades amb molte exquisidesa y discreció lluintshi 'ls Srs. Sala, Oliver, etc. etc., quins foren cridats repetidas voltes al prosceni per la nombrosa concurrència que assistí a la festa.

—Círcol de Sans.—Amb un plè complet và tenir lloc la nit del 29 de Juny, en aquesta important societat el benefici de D. Joan Drets. El local revestia tot l'aspecte de les grans solemnitats essent amenisats els entreactes per l'orquestra La Principal Barcelonina, qu' executà lo millor del seu repertori en el Jardí.

Comensà la vetlla ab la representació del drama *Sota terra*, d'en Pitarrà. Tots quants hi prengueren part cada hù de per si, se lluhiren forsa y 'ns plau are recordar els noms dels Srs. Monter y Laporta, que donaren als seus respectius papers un envejable relleu; també 'ls Srs. Salvat, Muntal y Cantarell mereixen esser recordats, com també ho mereiria la Sra. Vidal si s'hagués sabut el paper.

El senyor Drets và dibuixar el seu personatge amb trets de veritable actor. Sapigué donarli una tristesa gens afectada, digué molt bé 'ls versos y no và buscar may l'aplaudiment del públic.

El públic và aplaudir sovint el treball de cada un dels elements que constitueixen el quadro que bé s'ho mereixien.

En l'interpretació de *Mestre Olaguer*, el beneficiat senyor Drets và obtenir un grandió èxit ben merescut. Se li tributà una carinyosa ovació, y un cop finit el monòlech se presentaren al públic els presents amb que fou obsequiat el beneficiat que eren molts y bons, y que foren acullits amb grandioses ovacions.

Ja eren les dues de la matinada quan tot això passava y el cronista que havia fet revetlla la nit avans và entrar a Barcelona, sense poguer assistir a la representació de *L'alegría que passa*, ni al ball amb que 'l beneficiat tornava a tothom els obsequis de que havia estat objecte.

SANT ANDREU.—Cassino «Fomento Andresense».—Uns quants actors del teatre

Principal, baix la direcció de'n Miquel Sirvent se proposaren fer passar una vetlla alegre a la concurrència, sortint amb la seva. Les obres posades en escena foren *L'amich Cirera Tot cor*, *De l'ou al sou* y *La Raquel de can Meller*. Els actors coneguts foren, en Sirvent, en Pubill y en Vives, aquest amb l'última fou l'hèroe de la vetllada. De les dones no recordem els noms ni ganes, car ho feren tan malament com sabe en.

Dels nostres Corresponsals

VICH.—Teatre Principal.—Amb motiu de ser la festa major d'aquesta ciutat, la companyia de la senyora Xirgu donarà el dilluns vinent, dia 8, una funció, posant en escena el drama *Magda*.

Abans se representarà l'aplaudidíssima peça *Total*, rès.

Donat l'entusiasme amb que s'espera la Xirgu, prometem un gran èxit.

Tant de bo.

VILANOVA Y GELTRU.—Teatre Apol.—Fa pocs dies va tenir lloc en dit local una representació dramàtica per la companyia de la Xirgu, posant en escena la hermosa producció d'en Sudermann, *Magda*, distingintse la Xirgu y en Nolla.

La concurrència regular.

—Unió Obrera.—La nit del 24 varen estrenar els aficionats de la casa un teatre per embarjo de la societat. Varen escullir el drama en tres actes *El deshonor del honor*.

May havia vist una obra tan mal escrita, ni may havia vist una obra tan mal representada.

Tan mal escrita es, que fins l'autor no va posar-se'l nom als exemplars, perquè ara li diríem lo que diu dir, se als que fan malbé l' teatre.

Tan mal representada va ser, que la gent va aborrrir-se del comensar al acabar.

Per fi de festa posaren en escena *Un per altre*, que resultà un desastre com els demés.

Suposo que no deuen tenir director, doncs de lo contrari no's fa l'obra.

—Teatre Bosc.—La companyia catalana de declamació Claramunt Devenat, amb la cooperació de les dames Elvira Fremont, Verdier, Mestres y Ferrandiz, han donat en dit local, durant els dies 24 y 25, tres representacions dramàtiques.

Posaren en escena el primer dia l'obra en tres actes d'en Rusiñol, *L'hereu Escampa*.

S'hi distingiren forsa la senyora Fremont y els directors de la companyia, y ben secundats per tots els demés.

Per acabar representaren el joguet *Castor y Polux*, que agradà forsa per sa bona interpretació.

El dia 25 a la tarde posaren en escena el grandió drama romàntic d'en Guimerà *La reina jove*, amb molt acert per part de les senyores Fremont y Verdier principalment, y els senyors Devenat, Claramunt, Adrià y altres.

El públic aplaudí frenèticament en tots els finals de acte, obligant a pujar la cortina varies vegades.

A la nit tingué lloc la representació del discutit drama d'en Rusiñol, *L'héroie*, sobressortint la senyora Fremont y el senyor Claramunt.

Al final posaren en escena el joguet còmic que té per nom *El marit de la difunta*.

Tots els que hi prengueren part foren aplaudits, quedant aixís complaguts, tan els artistes com la concurrència en totes les funcions.

MATARO.—Teatre Euterpe.—La companyia Blanca Massip el diumenge a la tarda tornaren a representar la obra del dia *El misteri de Jimmy Samson*, y a la nit, en lloc de *Flors de cingle*, com havien anunciat en els programes, varen posar en escena la obra del gran dramaturg Guimerà, *Terra baixa*.

L'actriu senyora Llorente, en el paper de «Martia» ratlla a gran altura, y la senyora Morera digué'l seu paper amb molta correcció, com aixís la senyoreta Ortiz, que'n va fer una «Núria» molt ben encaixada, tan pel caràcter com per la declamació.

L'actor senyor Blanca, encarregat del paper de «Mennelich», va tenir moments tràgics y sapigué donarli caràcter amb molta correcció, y va ser molt ben acompanyat pels actors Bozzo, Rovira, Furguet, Torres, Martí, Cervera y Martori, que ajudaren a complir per sa manera d'expressarse.

El dilluns a la tarde varen deleitarnos amb una altra obra del gran dramaturg Guimerà, *La filla del mar*, quina part principal correu a càrrec de l'actriu senyora Llorente, que'n va demostrar una vegada més qu'es una actriu tràgica. Llàstima que algunes voltes se cansi en sa manera d'expressar. Per lo demés, va ser molt ben acompanyada per les senyores Morera, Cotó y Pujol, y els actors Blanca y altres, que secundaren a sos companys amb un treball digne d'aplaudir.

—Centre Republicà Federalista Radical.—El quadro d'aficionats de la casa el dia 23, a la nit, baix la direcció del aficionat Joaquim Bachs, y de quina formava part la distingida actriu senyoreta Antonia Fornés Rabascall, varen posar en escena la emocionant tragedia del eminent Guimerà, *Mar y cel*, que fou molt desempeñat pels aficionats Bachs, Vilalta, Casanovas, Perera, Ribas, Figueras, Oliver, Taurán, Guintà y Revilo, y la actriu senyoreta Farnés, que feren tot quan sapigueren per sortir airoso de llurs papers.

Y per fi de festa l'aficionat senyor Pons amb sa vis còmica va recitar lo monòlec *En Nofra Llionsa* que và ser molt aplaudit.

MATARÓ.—Societat Nova Constància.—La companyia Blanca-Masip el dijous va funcionar en aquesta lluhida societat y alternant amb dugues obres castellanes varem representar el bonic diàlec de A. Barbosa quin nom es *Jugar a casats* que sigué molt ben interpretat per el senyor Torres y la senyoreta Ortiz que es feren aplaudir per la distingida concurrència.

LA BISBAL.—Ateneu Pi y Margall.—El dia 22 del passat amb motiu del IV cap d'any de la seva inaugu-

ració, aquesta entitat organitzà varis festeigs, entre 'ls quals una vetllada lírica dramàtica en el Teatre Principal.

Se representaren amb bona execució les obres *L'últim anglès* y *L'honor del quadre* d'aficionats; *Aucellots fora del niu*, *L'enjogassada* y *Les bones obres*, del «Teatre dels Noys» pels alumnes de l'escola de solfeig y declamació. Alternant amb els nombres teatrals els mateixos alumnes cantaren algunes cançons catalanes.

Tots treballaren amb amor escoltant molts aplaudiments de la nombrosa concurrència que omplí el teatre.

RIPOLLET.—Teatre L'Aliança.—El dissabte dia 29 de Juny els aficionats d'aquest poble es feren passar una bona vetlla amb les obres *El bon lladre*, *La nit de l'amor* y *A les fosques*, desempeyades ben desinvolament y amb forsa correcció pels joves Moyas, Brau, Arús, Barneda y Canals y les senyoretes Abronziñi y Pujol. Cal mencionar també 'ls chors interiors de senyoretes y homes.

VALLS.—Teatre Apolo.—Durant les passades festes de Sant Joan, y mercès al bon cel del senyor Padró, un dels dignes empresaris d'aquest teatre, hem pogut admirar per segona vegada les altres dots artístiques de l'eminent actriu catalana Na Marguerida Xirgu, y dels actors senyora Nolla, Ortín, Aymeric, Vilallonga, la senyoreta Santolaria y d'altres bons artistes.

Han representat les obres *Frou Frou*, *Zazà*, *La Xocolatereta*, *La Verge boja*, *El misteriós Jimmy Samson*, *Elektra*, *Jocentut de Príncep* y *El Fill de Crist*.

Si haguessin de fer crítica de les representacions, hauríem d'omplir de les mateixes lloances de sempre a la Xirgu especialment, y després als seus companys. Ens limitarem a dir que les obres en les quals obtingué un senyalat triomf y agradaren extraordinàriament al públic, son *La Verge boja*, *Elektra*, *Jocentut de Príncep* y *El Fill de Crist*.

A últim dia, el teló va aixecarse, mes de deu vegades y la senyora Xirgu fou apedregada de flors y garlandes y crits de «Visca la Xirgu». Se deixaren anar mes de dugues dotzenes de coloms y el teatre oferia un hermós espectacle. L'eminent actriu, emocionada s'avensà al públic pera remerciar totes aquelles demostracions de simpatia y afegí que sempre's recordaria de Valls y de les ovacions que 'ls seus fills li han tributat. El teatre ple cada dia.

Teatre Principal.—La companyia que hi actua dirigida pel senyor Buxens y de la que forma part la senyoreta Baroqui, avuy fa la despedida, y entre les obres que ha representat, pertencien al teatre de la nostra Pòc Nou *Lo Mare L'Hereu escampa*.

El conjunt de la companyia es admirable y les obres s'han presentat amb força justesa.

NOVES

Va en aquest número y correspon als nostres subscriptors el darrer plec y les cobertes de la preciosa obra de Bracco

EL PERFECTE AMOR

y el primer plec de la colossal obra de Sardou

THEODORA

traduhida al català per molt distingit literat don Salvador Vilaregut.

THEODORA

va obtenir un gran èxit a París havent assolit més de 1000 representacions.

THEODORA

ha estat representat la passada temporada al teatre Principal havent obtingut també un gran èxit.

THEODORA

es una obra de repertori de les millors companyies de tot el mon.

THEODORA

ha estat un gran èxit de la Xirgu.

La calor ha revifat l'afició al cine. Els col·lis-seus job, els col·lis-seus barcelonins han posat màquina cinematogràfica. A la plassa de Catalunya s'ha overt un nou cine amb un davanter que a la nit sembla un ramillete de focs artificials. L'Eldorado ha esdevingut el *Cine Roma* y al Paral·lel, segons ens diu el nostre cronista d'aquella barriada, passa lo meteix. Visca! Ara anem bé! Si aixó dura, a no trigar gaire cap d'ells se guanyarà la vida y el públic acabarà pera aborriros.

Tenim damunt la calussa de l'estiu y els nostres artistes van desfilant en llocs frescs, en llocs hont esbargir les monotones de ciutat, y ahont poguer trobar assumptes pera ses obres qu'al hivern exhibiran, y com a epílec a les exposicions de la darrera temporada podem veure al saló Parés un quadre propietat del Dr. Permanyer qu'ha sigut netejat y restaurat després de molts anys d'estar arreconat, atribuït a don Antoni Ferran mort en 1830 qui havia sigut catedratic d'aquesta Escola de Belles Arts.

En el meteix saló hi ha un quadret de flors d'en Capdevila, tractades amb frescor y energia, grasses y boniques de color, y un cap d'en Torres l'uster ben pintadet.

Tartarin sur les Alpes

Aquesta deliciosa narració d'en Daudet quina sola evocació inicia un amable somriure en tots els llavis, ha sigut adaptada a l'escena per Lleó Marchès. Serà una comedia en quatre actes y dividida en set quadres y diuen que serà una bona comedia.

Pro aquest arreglo escènic que tant febro-sament havia somniat ja'l gran actor Coquelín en el seu temps, no serà pas ara posat en escena. Falta encare potser prop d'un any perque en Vilber, l'actor francès, s'encarregui de aquesta important estrena.

Serà llavors que veureu a Tartarin pujar el Mont Blanc en l'escenari de la *Porte-Saint-Martin* de París.

Preguem a les Societats que representen obres castellanes que no siguin gènere chico y que vulguin que 'ns ocupem de les representacions que donen, que's serveixin enviarnos invitacions o programes.

Ens han enviat el següent cartell de els Primers Jochs Florals de Castellar del Vallès que, ab molt gust, transcribim íntegrament:

CARTELL

El diumenge dia 18 del prop-vinent mes d'Agost, diada de la Festa Major d'aquet poble, se celebrarà el poètic certamen en el qual seran adjudicats, als qui 'ls hagin mere-scut, els premis següents:

I. — «Flor Natural», premi anomenat d'honor y cortesia, s'adjudicarà a la millor poesia sobre tema que's deixa al bon gust y franc arbitre dels autors. Segons costum d'antic establerta, el que obtinga aquet premi donarà ferne present a la dama de sa elecció, la qual, proclamada Reina de la Festa, entregará els altres premis als qui 'en sien guanyadors. La llassada de la Flor Natural serà donatiu de varies senyoretas de la localitat, les quals s'han ofert graciosament a brodarla.

II. — *Premi del Magnífic Ajuntament de la població.* «Un objecte d'art» a la millor composició en vers o en prosa que canti o descriu les belleses y atractius de Castellar

del Vallès, o, en son defecte, que tracti d'una costum, llegenda, o tradició local.

III. — *Premi de la Excm. Diputació Provincial de Barcelona.* La «Historia de Catalunya», en onze volums, al autor del millor estudi sobre un assumpte històric de Catalunya.

IV. — *Premi del Ilm. Sr. Bisbe de la Diòcesis.* «Un objecte d'art», a la millor poesia en llahor del Sant Patró de Castellar, el gloriós Sant Esteve Protomàrtir.

V. — *Premi del Rent. Sr. Rector de la Parroquia.* «La Divina comedia» del Dant, en tres volums magníficament enquadernats, al millor treball en vers o en prosa sobre un fet històric contemporani, que enlogui un exemple o lliçó moral.

VI. — *Premi del Diputat a Corts pel districte D. Jaume Gruells y Sallarés.* «Un objecte d'art», al millor treball en prosa sobre el tema: — «Estudi y exposició rahonada de les millores públiques convenientes pera fomentar la riquesa y prosperitat de Sant Esteve de Castellar, y medis pràctics pera realisar-les.

VII. — *Premi dels Diputats Provincials pel Districte, Srs. Folguera y Durán, Durán y Tuloch, Barata y Alegre.* «Un objecte d'art», a la millor poesia de tema lliure.

VIII. — *Premi de la Exma. Sra. Marquesa de Sant Esteve de Castellar.* «Un objecte d'art» a la millor poesia que llohi el ben parlar o execri el mal parlar de Catalunya.

IX. — *Premi del Centre Castellarench.* «Cinquanta pessetes en metàl·lic», a la millor poesia de tema lliure.

X. — *Premi de la Cooperativa Castellarenca.* «Setanta cinc pessetes», al millor treball en prosa que desenrotlli el següent tema: — «Ab quins medis pot el cooperatisme conseguir la complerta emancipació del proletariat, anul-lant la explotació del salari y convertint la humanitat en una veritable germanor?»

XI. — *Premi de la Societat Aucellística Obrera.* «Un objecte d'art» a la millor poesia de tema lliure, ab preferencia la que fassi esment d'alguna de les qualitats dels aucells.

XII. — *Premi del Quadre Liric-Dramàtic «Esbart Teatral».* «Un objecte d'art», al millor treball en prosa que desenrotlli un tema relacionat ab l'art dramàtic català.

XIII. — *Premi de la Comissió Organitzadora.* «Un objecte d'art» a la millor poesia que enalteixi el treball.

XV. — *Premi del President del Jurat, Don Manuel Folch y Torres.* «Un objecte d'art», a la millor poesia de tema lliure, essent pre-ferida, en igualtat de circumstancies, aquella que tingui un cayent popular.

CONDICIONS

Dit jurat podrà concedir, ademés, tots els accésits y mencions honorífiques que judici ben merescuts.

Totes les composicions han de ser rigurosament originals, inédites y escrites en català.

Tots els treballs, escrits ab lletra clara y llegidora, s'han de remetre a Castellar del Vallés (per Sabadell) a nom del Secretari Don Joan Arús Colomer, per tot el dia 5 del prop-venient mes d'Agost, juntament ab un plec-los que continga el nom del autor y duga demunt escrit el títol y lema de la composició.

No serán válits pseudónims ni contrassen-yes.

La Comissió Organitzadora se reserva per un any la propietat ds les composicions premia-des.

Compondrán el Jurat Calificador, els Sen-yors següents: D. Manuel Folch y Torres, President; D. Pompeo Crehuet, D. Pere Mar-ti y Pedro, D. Pere Argemí y D. Angel Sellent, Vocales; D. Joan Arús Colomer, Secretari.

Cas de qu's rebessin més premis, se farà pú-blic per medi d' un cartell suplementari.

Que 'l Senyor us dongui inspiració pera cantar ab esperit català la PATRIA, la FÉ, y l'AMOR, y als Jurats discreció en judicar y acerten premiar els més dignes.

Fou dictat el present Cartell, a Castellar del Vallés, als 15 de Juny de 1912.

Per excés d'original no publiquem en el present número el conte a qu'ns referiem en el número anterior. Ho farem al vinent. Sols ens cal confes-sar que per mala inteligencia al re-dactar la nova escriguerem que 'l nou conte s'erta també d' un autor servi y ens varem equivocar.

En el prop vinent número nostres lectors seguirán el viatge emprés, dei-xant la Servia y passant a una nació veïna.

De retorn de Milan l' actual empresari del nostre Llen ha contractat per la vinenta temporada verdaderes notabilitats; sobressor-tint d' entre elles el notable director d' or-

questra mestre Falconi, l' eminent tenor Rouxeliere que's té com un d' els millors in-terprets de Wagner, la soprano Agistinelli y els grans baritons Tita Rufo y Stracciari, de baixos en Rosseti ja forsa conegut y en Sesa-na que gosa de forsa renom y per fi es proba-ble que tambe vinga l' Anselmi. Com a es-trenes no hi ha res acordat encar y el reper-tori será poc més o menys el de costum.

Posem al coneixement dels nostres lli-gadors y particularment als qui puga interessar-li, per qüestió del concurs de contes y dia-lechs, que tancat ja el terme d' admissió se reberen dues composicions titulades *Llegenda* la primera y la segona *Cuento de amor*. En lley no deuriem admetres, mes, la culpa fou del periodic *La Vanguardia* que fixava el dia 28 en lloc del 23, y fou del periodic d' ont prengueren la nova: aixis es que 'l primer, hem cregut que donades les circumstancies s'ha de donarli entrada, aixis com al segon' estant escrit ab llengua castellana no pot ad-metres de cap manera.

De Societats

Han deixat de col·laborar en la nostra Re-vista com Corresponsals informatius de So-cietats els senyors Federic Sala y Francisco Torras que venien fentho en la barriada de Gracia.

Havent publicat en aquesta secció en un dels nombres passats que la direcció del *Ateneu obrer III districte* havia sigut confia-da al senyor Graells, devem manifestar que per aixó no ha deixat d'esser igualment di-rector de la esmentada entitat el senyor Nar-cis Perbellini.

CORRESPONDENCIA

A. J. P. — Sentim molt no poguerlo complau-re per esser un xic massa incorrecta de forma la seva composició. — J. M. — Tampoc po-drem publicar la seva. — J. C. R. — Lo meteix li diem. — A. L. M. — El trevall que vosté en-via com original no ho es. Sortosament hem conegut la font originaria y no 'ns ha pogut sorprendre la bona fé nostra, per molta que sigui. Y li advertim que encare que a vosté — y a algú més que l'ha mal aconcellat — els hi sembli que badem van molt errats. Nosal tres (modestia apart) no 'ns deixem enganyar facilment.

Impremta de BARTOMEU BAXARIAS

Ait San Pere 17 int. Barcelona

S'ha posat a la venda la segona edició del monòlech de **EDGAR POE**

COR DELATOR

aquesta narració extraordinària està adaptada a l'escena, pel
distingit literat don **A. ALBERT TORRELLAS**

Preu de cada exemplar: 25 cèntims.

Els subscriptors y compradors del **DE TOTS COLORS**, mitjantsant la presentació d'un dels volúms de la nostra Biblioteca, podran adquiririls per el peu de **15 cèntims.**

Diccionari Català

(Segona edició)

Indispensable a tots els que vulguin saber a fons la

llengua catalana y desitjin escriurela correctament

Conte 'l llenguatge complet' de

Catalunya, Mallorca, Valencia, Rosselló, Sardenya, Llenguadoc, &

y es el mes complet dels publicats fins avuy.

Aquesta obra està ricament enquadernada, y forma 3 grans volúms de mes de 1200 planes, essent una veritable joia, indispensable en tota bona biblioteca. El seu preu es de 72 ptes. els tres volúms, poden adquirirse també a plassos mensuals de *cinch pessetes*, entregantse tota l'obra completa al firmar la pólissa de compra.

Primer appendix al DICCIONARI CATALÀ

publicat per la casa Baxarias

Forma aquesta obra un volúm de mes de 400 planes, ab inicials de color y paper extra, contenint mes de 3000 paraules completament noves y no publicades en cap dels diccionaris publicats fins avuy.

PREU: RICAMENT ENQUADERNAT 5 PTES.

LITERATURA SENSACIONAL

forma un volúm de unes 500 planes, y es una interesantíssima colecció de les més celebrades Aventures de

El Detective Sherlock Holmes

Està ricament editada amb paper satinat tirat a dos tintes y amb ilustracions del notable dibuixan Junceda. PREU: 6 Ptes.

Historia de la Guerra a Cervera desde'l 1462 a 1465

per don FRANCESC CARRERAS CANDI, aquesta obra única en sa classe detallada en forma de Dietari, es indispensable a tots els que s'interessin per la Historia de la nostra Patria, el nom de l'autor escusa tot elogi, basta sols en dir que l'obra completa la forma un tomo de 225 planes ilustrades amb interessants gravats.

El preu en quadernat en cartó son 4 ptes.

MUSA CATALANA

Colecció de cançons populars armonisades pera cant y piano

VAN PUBLICADES FINS AVUY LES SEGUENTES:

1. ^a La Mal contenta, armonisada per en Garcia Robles	• • •
2. ^a Marta, • • •	• • • Felip Pedrell
3. ^a La nit de Nadal • • •	• • • Salvat
4. ^a La zumzeta zom, • • •	• • • Alfonso
5. ^a La Metzineria descarada • • •	• • • na Marguerida Orfila

Preus: Amb paper cuixé, 25 céntims una
• • • de fil, 1 pesseta •

Descomptes especials als magatzems de música y per quantitats.

Suplement a DE TOTS COLORS

Es un notable volúm de literatura catalana y estrangera seleccionada, de 360 planes y está imprés sobre paper extra abuesat. Val ricament enquadernat

5 pessetes

De tots colors

Revista Literaria y Teatral. Surt cada divendres. Publica 28 pàgines de text y 32 de folletí.

Publica una extensa informació del teatre catalá y castellá, en cada nombre y una llarga informació dels Teatres y Societats recreatives més importants de Catalunya. Extenses Biografies dels actors més populars y una interessant secció dedicada als Aficionats notables.

Treballs en prosa y vers, (originals y traduccions), dels més eminents artistes.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Alt de Sant Pere, 17, interior. — BARCELONA

Nombre solt: quinze céntims. — Suscripcions: dues pessetes trimestre.

DE TOTS COLORS es la revista més interessant y econòmica que surt a Catalunya

60 pagines 15 céntims